

Sygn. akt V *U 1176/12*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 maja 2013r.

Sąd Okręgowy w Słupsku w S. Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: **SSO Ewa Sławińska- Klamann**

Protokolant: st.sekr.sądowy Joanna Adamczyk-Podolska

po rozpoznaniu w dniu 15 maja 2013r. w Słupsku

na rozprawie sprawy

z odwołania R. K.

od decyzji **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.**

z dnia 20 listopada 2012 r. znak (...)

w sprawie R. K.

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.**

o rentę rodzinną

I. oddała odwołanie,

II. nie obciąża ubezpieczonej R. K.kosztami procesu;

III. przyznaje radcy prawnemu M. R. wynagrodzenie w kwocie 60 zł (sześćdziesiąt złotych 00/100) powiększone o stawkę podatku VAT, płatne z funduszu Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Słupsku tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną z urzędu.

UZASADNIENIE

Ubezpieczona R. K. odwołała się od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.z dnia 20 listopada 2012 roku mocą której odmówiono jej prawa do renty rodzinnej po zmarłym w dniu 22 lutego 2012 roku mężu R. K. (1).

W uzasadnieniu odwołania wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie prawa do renty rodzinnej, powołując się na treść uchwały z dnia 23 marca 2006 roku, I UZP 5/2005.

Pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wniósł o oddalenie odwołania oraz zasadzenie od ubezpieczonej na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odpowiedzi na odwołanie podniósł, że w dziesięcioleciu przed datą zgonu zmarły nie udowodnił wymaganego 5 letniego okresu ubezpieczenia, a jedynie 1 miesiąc i 17 dni. Łącznie zaś udowodnił 25 lat, 6 miesięcy i 3 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym okres składkowy 25 lat , 1 miesiąc i 3 dni.

Mając powyższe na względzie organ rentowy w dniu 20 listopada 2012 roku wydał decyzję o odmowie prawa do renty rodzinnej.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 23 sierpnia 2012 roku ubezpieczona R. K. złożyła wniosek o przyznanie renty rodzinnej, po zmarłym mężu R. K. (1).

Dowód: wniosek – k. 61-62 akt ZUS;

R. K. z R. K. (1) zawarli związek małżeński w dniu (...) roku.

Dowód: odpis skrócony aktu małżeństwa – k. 67 akt ZUS

Odwołanie R. K. (1) od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.z dnia 4 listopada 2011 roku odmawiającej mu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy wyrokiem Sądu Okręgowego w Słupsku V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 17 września 2012 roku, sygn. akt. VU 738/12 zostało oddalone. Wyrok jest prawomocny.

R. K. (1), ur. (...), nie był uprawniony do emerytury i renty. Zmarł w dniu 22 lutego 2012 roku.

Dowód: odpis skrócony aktu zgonu – k. 66 akt ZUS, akta sprawy VU 738/12

W ostatnim dziesięcioleciu przed datą zgonu R. K. (1) udowodnił 1 miesiąc i 17 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

Łącznie udowodnił 25 lat, 6 miesięcy i 3 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym okres składkowy 25 lat, 1 miesiąc i 3 dni.

Dowód: raport ZUS – k. 69-72 akt ZUS

Decyzją z dnia 20 listopada 2012 roku, znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił prawa do renty rodzinnej żonie R. K.

Dowód: decyzja ZUS – k. 73 akt ZUS.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonej nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 65 ust 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz. U. z 2009 roku, Nr 153, poz. 1227 ze zm.) renta rodzinna przysługuje uprawnionym członkom rodziny osoby, która w chwili śmierci miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy lub spełniała warunki wymagane do uzyskania jednego z tych świadczeń. Przy ocenie prawa do renty przyjmuje się, że osoba zmarła była całkowicie niezdolna do pracy.

Zgodnie z treścią art. 67 ust. 1 pkt 3 ustawy, o prawo do renty rodzinnej może ubiegać się także wdowiec lub wdowa.

Punktem wyjścia dla rozważania prawa do jakiegokolwiek renty rodzinnej jest w każdym przypadku spełnienie przesłanek, występujących po stronie osoby, po której renta rodzinna miałaby przysługiwać, albowiem prawo do renty rodzinnej jest zawsze prawem pochodnym od prawa osoby zmarłej, zależnym od spełniania przez tę osobę warunków do nabycia uprawnienia do świadczenia z zabezpieczenia społecznego. Zasadę tę statuuje przepisy art. 65 i 66 ustawy o FUS.

Zgodnie z tymi przepisami renta rodzinna przysługuje uprawnionym członkom rodziny osoby, która w chwili śmierci miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy lub spełniała warunki wymagane do uzyskania jednego z tych świadczeń, przy czym przy ocenie prawa do renty przyjmuje się, że osoba zmarła była całkowicie niezdolna do pracy. Renta rodzinna przysługuje także uprawnionym członkom rodziny osoby, która w chwili śmierci pobierała zasiłek przedemerytalny, świadczenie przedemerytalne lub nauczycielskie świadczenie kompensacyjne. W takim przypadku przyjmuje się, że osoba zmarła spełniała warunki do uzyskania renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy.

Zgodnie z art. 57 ust. 1 i 2 w/w ustawy, renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki:

1) jest niezdolny do pracy;

2) ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy;

3) niezdolność do pracy powstała w okresach, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 i 2, pkt 3 lit. b), pkt 4, 6, 7 i 9, ust. 2 pkt 1, 3-8 i 9 lit. a), pkt 10 lit. a), pkt 11-12, 13 lit. a), pkt 14 lit. a) i pkt 15-17 oraz art. 7 pkt 1-4, 5 lit. a), pkt 6 i 12, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

Zgodnie z art. 58 ust. 1 pkt 5 oraz art. 58 ust. 2 w/w ustawy, warunek posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego, w myśl art. 57 ust. 1 pkt 2, uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący łącznie co najmniej 5 lat - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 30 lat. Okres, o którym mowa w ust. 1 pkt 5, powinien przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy; do tego dziesięcioletniego okresu nie wlicza się okresów pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej lub renty rodzinnej.

Z dniem 23 września 2011r. ustawodawca wprowadził nowe uregulowanie dodając ust. 4 do art. 58 ustawą z dnia 28 lipca 2011r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2011, Nr 187, poz. 1112), który stanowi, iż przepisu ust. 2 nie stosuje się do ubezpiezonego, który udowodnił okres składkowy, o którym mowa w art. 6, wynoszący co najmniej 25 lat dla kobiety i 30 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy. Wobec powyższego chybione jest powoływanie się przez odwołującą się na uchwałę Składu Siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2006 roku, sygn. akt: I UZP 5/05.

W okolicznościach niniejszej sprawy nie budziło wątpliwości Sądu, iż zmarły R. K. (1) był w dacie zgonu osobą całkowicie niezdolną do zatrudnienia. Podstawą odmowy przyznania prawa do renty rodzinnej jest okoliczność, że ubezpieczony nie wykazał 5 – letniego okresu składkowego i nieskładkowego w 10 – leciu poprzedzającym datę powstania niezdolności do pracy tj. datę zgonu 22 lutego 2012 roku .

Poza sporem pozostaje także fakt, że R. K. (1) w chwili śmierci nie miał ustalonego prawa do emerytury w wieku powszechnym oraz nie legitymował się 30 letnim okresem składkowym, zatem rozważenia wymagała kwestia spełnienia przez niego w dniu śmierci warunków do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Sąd po przeprowadzeniu postępowania dowodowego w postaci akt ZUS oraz akt sprawy VU 738/12 ustalił, że R. K. (1) nie legitymował się wymaganym okresem składkowym i nieskładkowym uprawniający do otrzymania renty z tytułu niezdolności do pracy.

Zważyć należy, że skoro zatem kwestia przesłanek R. K. (1) została prawomocnie rozstrzygnięta, w sprawie VU 738/12 to w tym zakresie zachodzi powaga rzeczy osądzonej.

Zgodnie bowiem z treścią art. 365 § 1 k.p.c., orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby.

Sąd Najwyższy w uzasadnieniu swojego wyroku z dnia 27 stycznia 2011 roku (sygn. akt I UK 191/10, LEX nr 896481) wskazał, iż powszechnie przyjmuje się, że moc wiążąca prawomocnego orzeczenia sądu charakteryzuje się dwoma aspektami. Pierwszy aspekt (prawomocność w sensie pozytywnym) oznacza, że dana kwestia prawna kształtuje się tak, jak to przyjęto we wcześniejszym prawomocnym wyroku, co gwarantuje poszanowanie dla orzeczenia sądu ustalającego lub regulującego stosunek prawny stanowiący przedmiot rozstrzygnięcia.

Określone w art. 365 § 1 k.p.c. związanie stron, sądów oraz innych organów i osób treścią prawomocnego orzeczenia wyraża nakaz przyjmowania przez nie, że w objętej nim sytuacji stan prawny przedstawiał się tak, jak to wynika z sentencji wyroku. Natomiast negatywna strona prawomocności materialnej polega na wykluczeniu możliwości ponownego rozpoznania sprawy między tymi samymi stronami co do tego samego przedmiotu. Jest to negatywna przesłanka procesowa, określana jako powaga rzeczy osądzonej, czyli *res iudicata*, która została uregulowana w art. 366 k.p.c. (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z 15 listopada 2007 r., II CSK 347/07, LEX nr 345525 oraz z 23 czerwca 2009 r., II PK 302/08, LEX nr 513001). Mając na względzie powyższe okoliczności, nie może budzić żadnych wątpliwości, że rozstrzygnięcie wyrokiem Sądu Okręgowego z dnia 17 września 2012 r. (sygn. akt VI U 738/12) wiąże Sąd także w niniejszym postępowaniu.

Przenosząc powyższe na grunt rozpatrywanej sprawy, w ocenie Sądu Okręgowego w chwili śmierci, ubezpieczony legitymował się w ostatnim dziesięcioleciu przed datą zgonu okresem 1 miesiąca i 17 dni okresów składkowych i nieskładkowych co oznacza, że w dacie swojego zgonu, nie spełniał ustawowych przesłanek prawa do swojego świadczenia rentowego.

Reasumując, w tym stanie rzeczy zmarły nie spełniał wszystkich przesłanek do nabycia prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w chwili śmierci. Wobec powyższego R. K. nie mogła nabyć prawa do renty rodzinnej po zmarłym mężu .

W tym stanie rzeczy, uznając odwołanie ubezpieczonej za bezzasadne, Sąd Okręgowy z mocy art. 477¹⁴ §1 k.p.c. oddalił odwołanie o czym orzekł w punkcie I sentencji orzeczenia.

Sąd - mając na względzie sytuację materialną i zdrowotną ubezpieczonej - nie obciążył jej kosztami procesu na podstawie art. 102 k.p.c., o czym orzekł w punkcie II sentencji.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z §11 ust.2 i §2 ust.3 ustawy Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz.1349 ze zm.) o czym orzekł w punkcie III sentencji orzeczenia..